

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА НА

ФЗЦ 11 ОКТОМВРИ А.Д. КУМАНОВО

ЗА ДЕЛОВНАТА 2019 ГОДИНА

СОДРЖИНА

	Страна
- Вовед, општи карактеристики, опкружување и потенцијал На ФЗЦ 11 Октомври А.Д. Куманово	3
- Основни показатели во физички обем за остварено производство и остварена реализација	7
- Преглед на остварени економско финансиски резултати во 2018 и 2019 година	10
- Показатели на финансиската стабилност за 2019 година	12

- Вовед, општи карактеристики, опкружување и потенцијал на ФЗЦ 11 Октомври А.Д. Куманово

ФЗЦ 11 Октомври основана е во далечната 1953 година, а првите искуства во областа на производството на цевки од челичен лим ги бележи во 1956 година.

Почетниот производен програм го сочинуваше широк асортиман на разновидни производи, каде што покрај заварени челични цевки се произведуваа и лимени конструкции, производи за домаќинство, угостителство и т.н.

Меѓутоа, набргу од 1958 година Фабриката ја согледа потребата за специјализирано производство, кое од тогаш е насочено кон високо сериско автоматизирано производство на заварени челични цевки и профили од сите видови и димензии.

Денес ФЗЦ 11 Октомври АД Куманово претставува гигант не само на овие простори туку и многу пошироко, со препознатливи производи од признаен квалитет према најновите национални, европски и светски стандарди (DIN, BS, NF, UNI, GOST, EN, ISO, API, ASTM и т.н.).

Разновидноста на формите и можноста за избор на челикот, отворија нови домени на примена, овозможувајќи им дури и на малите корисници да пристапат кон нивната употреба. Развојот во транспортот на флуиди и примена на цевоводи со цементна, епокси и полиетиленска заштита, ја диктирале експанзијата во областа на спроводни цевки. Истовремено, високата градба, индустриските, аграрните и спортските објекти, индустријата за транспортни средства, градежната браварија и изградба на сообраќајници, се само некои од можностите за употреба на цевки и профили како конструкциони елементи.

Иако најголемиот дел од производите се извозно ориентирани на пазарите во Западна Европа, во последната деценија во услови на големи политички, економски и социјални промени и трансформации, како и воени кризи и конфликти, Фабриката успеа не само да го задржи стекнатото реноме, туку и да постигне значителни резултати во обезбедување со квалитет, што се огледа во бројни сертификати од реномирани контролни институции (ISO 9001, API, TUF, U. BUREAU VERITAS, Germanischer Lloyd и т.н.).

Фабриката е организирана во 10 (десет) организациони еденици и тоа:

- Кабинет
- Производство 1
- Одржување и изработка на резервни делови

- Производство 2
- Управување со квалитет
- Развој и подготовка
- Комерцијала
- Економика и финансии
- Електронска обработка на податоци
- Човечки ресурси

Управувањето во Фабриката е организирано според едностепен систем, и со неа управува Одбор на директори. Истиот се состои од 3 члена, од кои што 1 член е извршен директор а 2 члена се неизвршни директори.

Европската економија, од која зависат извозните резултати на македонските компании, во текот на изминативе неколку години се соочи со големи финансиски проблеми кај некои нејзини членки, Италија, Шпанија, Португалија, Ирска, Грција и други. Сето тоа во голем дел влијаеше врз намалување на нарачките кај нашите трговски партнери и пад на производството во одделни сектори на металопреработувачката индустрија во Македонија. Ако во текот на изминативе години САД и Европа тешко се справуваат со кризата и покрај огромните средства што ги потрошија за заздравување на своите економии, тогаш што можеме да очекуваме од металската индустрија во Македонија чии главни негативни карактеристики, кои се однесуваат и на Фабриката се:

- Суровинска зависност од увоз
- Релативно застарена опрема и пониска продуктивност
- Ретки нови инвестиции и недоволно инвестирање во модернизација на опремата и пред се
- Големо влијание на глобалните пазарни движења поради зависноста од увоз и претежната извозна ориентираност

Сето ова кажува дека мора многу повеќе да се работи на надминување на слабостите во металопреработувачката индустрија за да истата се издигне на повисоко ниво.

Фабриката има удел во мешовитото претпријатије во Комотини-Грција. Според Решение од Министерство за надворешни работи на РМ прашањето околу легална работа на нашите работници таму и понатаму останува отворено.

Во однос на политиката на вложувања за одржување и за поддршка на успешноста во работењето на друштвото можеме да кажеме дека во текот на 2019 година Фабриката има вложено 25.672.623,00 денари. Погolem дел од овој износ е вложен во набавка на опрема за редовно одржување и нормално одвивање на процесот на производство, и тоа:

ултразвучна опрема, алат за леење на пластични капи, рентген машина, опрема за плазма сечење, ПЛЦ опрема и др.

Со оглед на повеќегодишните неповолни услови на стопанисување во земјата и нашето опкружување, кога оствареното производство и реализација се на граница на опстанок на Фабриката, не постоеше економска и пред се финансиска можност за поголеми вложувања во доопремување и модернизација на процесот на производството.

Во првиот квартал од 2020 година има вложено околу 130.000 еур. во реновирање на спрат од управна зграда за потребите на администрација.

Поголема инвестиција последната година беше во износ околу 400.000 еур и тоа за набавка на ултразвучна опрема за ултразвучно тестирање на ТВТ, тестирање на профил на завар (on-line), тестирање на завар во склоп на линија (on-line) како и тестирање на завар на цевки надвор од линија (off-line).

Во услови кога со години наназад нераспределената добивка во Фабриката беше на минимално ниво, и кога четири години по ред до 2015 година, како и минатата, и оваа тековна година, Фабриката покажа загуба, која што треба да се покрие од добивката остварена и во наредните години, тогаш не останува многу простор за некои поконкретни решенија во политиката на дивиденди. Кога ќе се променат условите кои се јавуваат како ограничувачки фактор за поголема успешност во работењето на Фабриката тогаш многу повеќе ќе можеме да зборуваме за политиката на дивиденди.

За разлика од изминативе години кога Фабриката во најголем дел работеше со сопствени извори на средства, последниве години, поради потешкотии во одржување на ликвидноста приморани сме да работиме и со краткорочни и долгорочни задолжувања.

Потребите за набавка на основниот репроматеријал ги покрива деловната банка со издавање на акредитиви на основ хипотека и залог дадени на дел од основни средства за одобрен рамковен кредит од цирка 14.200.000 ЕВРА.

Што се однесува до политиката на односот на долгорочниот долг спрема основната главнина можеме да кажеме дека Фабриката, заради одржување на ликвидноста и набавка на основен репроматеријал има и долгорочни задолжувања.

Мнозинскиот акционер на Фабриката, како и менаџментот прават максимални напори политиката на управување со ризик да биде сведена на најмала можна мерка. Во прилог на ова е фактот што сите поголеми зделки Фабриката ги решава во директна врска со нашите партнери а зделките со заинтересирана страна преку наше учество како кооперант со други учесници на тендери во државата и надвор од државата.

Изгледите за идниот развој на Фабриката и активностите во сферата на истражувањето и развојот меѓу себе се испреплетуваат и надополнуваат. Активностите во сферата на истражувањето и развојот се насочени пред се кон истражување на пазарите за изнаоѓање нови можности за примена на нашите производи па аналогно на тоа и

изгледите за идниот развој се темелат на доопремување на опремата и усовршување на производната програма према барањата на пазарот.

Во текот на 2019 година Фабриката нема стекнато сопствени удели ниту сопствени акции.

Месечните примања на Извршниот член на Одборот на директори е согласно Договорот за утврдување на правата, обврските, одговорностите, платата и другите примања на Извршниот директор и изнесуваат 90.000,00 денари нето плата.

На нето плата, како и за останатите вработени, се плаќа персонален данок и останати со Закон пропишани придонеси и надоместоци од плата.

Извршниот директор нема примања во други друштва ниту пак имаат засновано работен однос кај други работодавачи.

Посебни бонуси за Извршниот директор нема.

Извршниот директор нема посебно осигурување освен колективното осигурување со кое се опфатени вработените во Фабриката.

Месечните примања на неизвршните членови на Одборот на директори во текот на 2019 година, се по 20.000,00 денари.

На нето примања на неизвршните директори се плаќа персонален данок според утврдените законски прописи.

Основни показатели во физички обем за остварено производство и остварена реализација

ОПШТИ ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ВО ФИЗИЧКИ ОБЕМ

		<u>2019 год</u>	<u>2018 год</u>	<u>индекс</u>
1.Остварено производство	-	18.940 тони	26.712 тони	71
2.Остварена реализација	-	24.451 тони	29.662 тони	82
Од тоа : Извоз	-	11.320 тони	23.598 тони	48
Домашен пазар	-	13.131 тони	6.064 тони	217
3.Работна сила	-	472	551	86
4.Продуктивност на трудот	-	40.13	48.48	83

. По неколкуте релативно добри години со произведени 50.000 тони цевки и профили во 2007 година и 35.000 тони во 2008 година, последниве години производството постојано опаѓаше, но во 2015 година, по преземањето на фабриката од страна на мнозинскиот акционер, истото пакажа зголемување, за да во 2016 година скоро го достигна производството од 2008 година, со произведени 34.490 тони цевки и профили., а сега во 2019 година се оствари производство од 18.940 тони и истото е намалено во однос на 2018 година за 29%.

ОСТВАРЕНО ПРОИЗВОДСТВО ПО РЕ ЗА 2019 ГОДИНА ВО ОДНОС НА 2018 ГОДИНА Е СЛЕДНОВО:

Ред Бр.	Р.Е	2018 год.		2019 год.		индекс
		тони	% на учество	Тони	% на учество	
1	ВЦП	4.087	15	1.894	10	46
2	ВНЗЦ	638	2	1.246	7	195
3	ВСЦП	21.987	83	15.800	83	72
	<u>ВКУПНО</u>	<u>26.712</u>	<u>100</u>	<u>18.940</u>	<u>100</u>	<u>71</u>

Погледнато по Работни единици во вкупно остварено производство од 18.940 тони РЕ ВЦП учествува со 10 %, РЕ ВНЗЦ со 7 % и РЕ ВСЦП со 83 %.

Производството во РЕ ВЦП во 2019 година во однос на 2018 година е намалено за 54 %, а во РЕ ВНЗЦ зголемено за 95 %. Исто така и во РЕ ВСЦП производството во 2019 година во однос на 2018 година е намалено за 28 %.. Производите од оваа РЕ, пред се, се наменети за познати купувачи по однапред склучени договори и тоа во најголем дел за земјите од Европската Унија од каде што побарувачката во текот на изминативе неколку години, поради светската економска криза беше многу намалена, како и за проектите за гасификација на Р.Македонија..

ОСТВАРЕНО ПРОИЗВОДСТВО ПО КВАРТАЛИ ВО ТЕКОТ НА 2019 ВО ОДНОС НА 2018 ГОДИНА

квартал	2018		2019		Индекс
	тони	%	Тони	%	
I	8.546	32	6.257	33	73
II	8.666	32	4.670	25	54
III	3.077	12	4.020	21	131
IV	6.422	24	3.993	21	62
ВКУПНО :	26.712	100	18.940	100	71

Доколку го анализираме оствареното производство по квартали во текот на 2019 година ќе забележиме дека во првиот квартал е остварено производство од 33 %, во вториот квартал исто 25 %, во третиот квартал 21 % и во четвртиот квартал 21 %.

Оствареното производство по квартали во 2019 година покажува дека има драстичен пад во 2-тиот квартал, со тоа што во однос на 2018 година покажува намалување за дури 46%.

Остварената продуктивност на трудот во текот на 2016 година изнесуваше 64,35 тони цевки и профили по работник и во споредба со 2015 година истата е зголемена за 315 %, а остварената продуктивност на трудот во тек на 2017 година изнесува 62,87 тони цевки и профили по работник и во споредба со 2016 година, покажува намалување за 2 %, додека во 2018 год. остварената продуктивност на трудот изнесува 48,48 тони цевки и профили по работник и во споредба со 2017 год. покажува намалување за дури 23 %. Во 2019 година продуктивноста на труд изнесува 40,13 тони цевки и профили по работник, во споредба со 2018 година покажува намалување од 17%.

**ОСТВАРЕНА РЕАЛИЗАЦИЈА ПО РЕ ЗА 2019 ГОДИНА ВО ОДНОС НА 2018
ГОДИНА Е СЛЕДНОВО:**

Ред Бр.	Р.Е	2018 год.		2019 год.		индекс
		тони	% на учество	тони	% на учество	
1	ВЦП	3.326	11	3.313	14	100
2	ВНЗЦ	568	2	516	2	91
3	ВСЦП	23.493	79	16.111	66	69
4	ОТПАД	2.275	8	4.511	18	198
	ВКУПНО	29.662	100	24.451	100	83

Во вкупно остварената реализација во 2019 година производите од РЕ ВЦП учествуваат со 14 %, РЕ ВНЗЦ со 2 %, РЕ ВСЦП со 66 % и отпад со 18 %.

ОСТВАРЕНА РЕАЛИЗАЦИЈА ВО 2019 ВО ОДНОС НА 2018 ГОДИНА

	2018		2019		Индекс
	тони	%	тони	%	
Извоз	23.598	80	11.320	46	48
Домашен пазар	6.064	20	13.131	54	217
Вкупна реализација	29.662	100	24.451	100	88

Во текот на деловната 2019 година Фабриката оствари реализација од 24.451 тон цевки и профили и е за 12 % пониска од остварената во 2018 година.

Во споредба со оствареното производство реализацијата е повисока за 29 % што значи дека во 2019 година е продадено целосно ново оствареното производство и дел од залихата.

Од вкупно остварена реализација во износ од 24.451 тон цевки и профили, 11.320 тони или 46 % се продадени на странскиот пазар а 13.131 тон или 54 % се продадени на домашен пазар.

Во споредба со 2018 година извозот е намален за 52 % а реализацијата на домашен пазар е зголемена за 117 %.

На 31.12.2019 година залиха на готови производи изнесува 13.689 тони цевки и профили, од кои РЕ ВЦП 3.073 тони, РЕ ВНЗЦ 192 тони и РЕ ВСЦП 10.424 тони, и истата е намалена за 5.033 тони во однос на 31.12.2018 година

На 31.12.2019 година залиха на материјали изнесува 4.794 тони , од тоа трака 4.056 тони и лим 738 тони.

Оваа година по изготвената годишна сметка за 2019 година Фабриката искажа загуба .

ПРЕГЛЕД НА ОСТВАРЕНИ ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИСКИ
РЕЗУЛТАТИ ВО 2018 И 2019 ГОДИНА

- 000 - ден.

Ред Бр.	ЕЛЕМЕНТИ	2018 год.		2019 год.		Инд.
		Износ	струк. %	Износ	струк. %	
	<i>А. ПРИХОДИ</i>					
	I. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕ (1+2+3)	1.492.551	99.80	1.248.374	99.76	84
1	Приходи од продажба	1.484.918	99.40	1.218.496	97.60	82
2	Останати приходи	7.633	0,60	29.878	2.40	391
3	Капитализирани сопствени производи и услуги	0				0
	II. ФИНАНСИСКИ ПРИХОДИ	2.178	0.20	3.108	0.24	143
	ВКУПЕН ПРИХОД (I + II):	1.494.729	100	1.251.482	100	84
	<i>Б. РАСХОДИ</i>					
4	Промена на залиха на готови производи и производство во тек	-75.891	-5	149.588	11	
5	Трошоци за сировини и други материјали	1.193.623	75	770.807	59	65
6	Трошоци за вработени	213.558	16	182.776	14	86
7	Амортизација	30.827	2	31.630	2	103
8	Останати оперативни расходи	23.755	1	46.147	4	194
9	Набавна вредност на продадени стоки, материјали и услуги	134.861	7	75.314	6	56
10	Вредносно усогласување на тековни средства	0	0	2.697	0.20	0
11	Финансиски расходи	43.487	4	45.735	3,8	105
	ВКУПНИ РАСХОДИ:	1.564.220	100	1.304.694	100	83
12	Загуба /Добивка од редовно работење (А – Б)	-69.491		-53.212		
13	Данок на добивка	-	-			
14	Нето загуба/добивка за деловна година	-69.491	100	-53.212	100	
15	Фонд за резерви	-	-			
16	Нераспределена добивка	-	-			

Во деловната 2019 година Фабриката оствари вкупен приход во износ од 1.251.482.000,00 денари и во споредба со 2018 година приходите се намалени за 16 %.

Во структура на вкупниот приход најголемо е учеството на приходи од продажба со 97,60 %, и во однос на 2018 година истите се помали за 18 %.

Во текот на деловната 2019 година остварени се расходи во износ од 1.304.694.000,00 денари и во споредба со 2018 година истите се помали за 17 %.

Во однос на остварениот вкупен приход вкупните расходи се поголеми за 4 % и, Фабриката за 2019 година оствари загуба во износ од 53.212.000,00 ден.

Во структура на вкупните расходи најголемо учество имаат трошоци за потрошени сировини и други материјали со 59 %, вработени (брuto плата) со 14 %, набавна вредност на продадени стоки, материјали и услуги со 6 %, финансиски расходи со 3,80 %, амортизација учествува со 2%, останати оперативни расходи со 4 %, промена на залиха на готови производи и производство во тек со 11 % и вонредно усогласување на тековни средства 0.20%.

Потрошените сировини и материјали во 2019 година се помали за 35 % во однос на истите од 2018 година, што произлегува делумно од намалено производство за 29 %, и делумно на зголемена набавна цена на репроматеријалот.

Бруто платите, кои се составен дел на цената на чинење на нашите производи и се надоместуваат од остварениот вкупен приход, во текот на 2019 година вкалкулирани се во износ од 182.776.000,00 денари и во однос на 2018 година се намалени за 14 %.

Амортизација на основни средства е извршена со примена на законски пропишани стапки и е пресметана во износ од 31.630.000,00 денари и како фиксен трошок во однос на 2018 година е зголемена за 3 %.

Останатите оперативни расходи во износ од 46.147.000,00 денари во 2019 година се поголеми за 94 % во однос на истите од 2018 година. Во структура на истите се останати трошоци од работење во кои спаѓаат останати нематеријални трошоци, трошоци за исхрана на работници, даноци и придонеси кои не зависат од резултатот, дневници за службени патувања, премии за осигурување, банкарски услуги и трошоци за платен промет, трошоци за репрезентација и др.

Набавната вредност на продадени стоки, материјали и услуги во износ од 75.314.000,00 денари во 2019 година се помали за 44% во однос на истите од 2018 година.

Финансиски расходи односно расходи по основ камати и курсни разлики остварени се во износ од 45.735.000,00 денари, со учество од 3.8 % во вкупните расходи и во однос на 2018 година се поголеми за 5 %.

Остварениот вкупен приход во износ од 1.251.482.000,00 денари не ги покрива вкупно остварените расходи во износ од 1.304.694.000,00 денари при што е остварена загуба во износ од 53.212.000,00 денари .

За да извештајот биде целосен потребно е да ја оцениме квалитативната компонента на финансиската состојба на Фабриката врз основа на анализа на билансот на состојбата.

Финансиската стабилност на Фабриката ќе ја оцениме преку показателите на финансиската сигурност, степен на покриеност на постојните средства, степен на задолженост и други показатели.

ПОКАЗАТЕЛИ НА ФИНАНСИСКА СТАБИЛНОСТ ЗА 2019 ГОДИНА

$$1. \text{ Финансиска сигурност} = \frac{\text{траен капитал}}{\text{вкупни извори на деловни средства}} = \frac{522,458,820}{1,714,070,875} = 31 \%$$

$$2. \text{ Степен на покриеност на нематер. и матер. влож.} = \frac{\text{траен капитал} + \text{долгорочни обврски}}{\text{нематеријални и материјални вложувања}} = \frac{522,880,418}{467,235,511} = 1.12$$

$$3. \text{ Степен на задолженост во однос на траен капитал} = \frac{\text{Вкупен долг} \times 100}{\text{траен капитал}} = \frac{1,190,738,548 \times 100}{522,458,820} = 227,91$$

$$4. \text{ Степен на задолженост во однос на вкупни сред.} = \frac{\text{Вкупен долг} \times 100}{\text{вкупни средства}} = \frac{1,190,738,548 \times 100}{1,714,070,875} = 69,47$$

Ред. Бр.	П О З И Ц И Ј А	2018 година	2019 година	Индекс
1	Финасиска сигурност	29	31	107
2	Степен на покриеност на нематеријални и материјални вложувања	1.27	1.12	88
3	Степен на задолженост во однос на траен капитал	245,23	227,91	93
4	Степен на задолженост во однос на вкупни средства	70,98	69,47	98

Финансиската сигурност изнесува 31 %, и споредено со 2018 година истата е зголемена за 7%.

Степенот на покриеност на материјални и нематеријални вложувања со трајни и долгорочни извори изнесува 1.12 и во однос на 2018 година е понизик за 12 %.

Степенот на задолженост на Фабриката искажан преку односот на вкупниот долг и траен капитал во деловната 2019 година изнесува 227,91 и во однос на 2018 година задолженоста на Фабриката е намалена за 7%.

Степенот на задолженоста на Фабриката искажан преку учеството на вкупниот долг во вкупните средства за 2019 година е 69,47% и во однос на 2018 година задолженоста на фабриката преку овој показател е намалена за 2 %.

Од сите погоре анализирани показатели на финансиската стабилност се гледа дека во 2019 година Фабриката има се уште проблеми со ликвидноста .

Со преземањето на Фабриката од страна на мнозинскиот акционер, Друштво за градежништво и трговија Квалитет-Пром ДООЕЛ Увоз-Извоз Куманово по неколку години криза и пад на производство и реализација, во период 4-ти квартал 2015, 2016 и 2017 година дојде до зголемување на производство и реализација на цевки и профили, а сега после речиси двеипол години, две години по ред, дојде до намалување на производството и реализацијата на цевки и профили, што се гледа и од самата анализа на тие показатели во овој извештај.

Сето тоа влијаеше и на финансиската стабилност на Фабриката па така во 2018 и 2019 година, Фабриката покажа негативен финансиски резултат.

Се надеваме дека во наредниот период ќе се надмине моменталната состојба во работењето на Фабриката, и во наредните години, Фабриката да оствари поголемо производство и реализација а со тоа да оствари и позитивен финансиски резултат.

ИЗВРШЕН ДИРЕКТОР

Јованче Јошев

